

UDRUŽENJE GRAĐANA ZA POVRAT STARE
DEVIZNE ŠTEDNJE U BiH i DIJASPORI

RAIFFEISEN BANKA
ž.r. 1610450036820073
e-mail: nnisic@spinter.net
www.starastednjabh.org

Sjedište: Banja Luka 78000
I. G. Kovačića 139b
tel. 051/380-738
fax. 051/381-374

UPRAVNI ODBOR

Broj: 1422/08

Banja Luka, 19.08.2008.

Jose Manuel Barroso,
the Presidency of the European Commission

Predmet: Informacija o stanju ljudskih prava u Bosni i Hercegovini kroz problem stare devizne štednje

Vaša Ekselencijo,

Obraćamo Vam se kao predsjedniku Evropske komisije, organa koji je najodgovorniji za kreiranje politike i zakonodavstva Evropske unije.

Obraćamo Vam se jer se u Vašoj ličnosti i u odgovornim dužnostima koje obavljate višestruko prepliće odgovornost za stanje ljudskih prava i demokratije i to ne samo u zemljama Evropske unije, niti pak samo u ostalom dijelu Evrope, nego na cijeloj planeti.

Obraćamo Vam se, jer je Kopenhagenskim kriterijumima Evropska unija utvrdila standarde koje u pogledu poštivanja ljudskih prava moraju ispunjavati sve zemlje kandidati za članstvo, a na našem primjeru je, na žalost, očito da Bosna i Hercegovina krši ljudska prava utvrđena Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenim Protokolima koje se direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

Obraćamo Vam se u ime Udruženja građana za povrat stare devizne štednje u Bosni i Hercegovini i dijaspori. Ovo je udruženje sa najvećim brojem članova u Bosni i Hercegovini. Radi se o istinski multietničkom udruženju sa više desetina hiljada članova, građana Bosne i Hercegovine, pripadnika svih konstitutivnih naroda. Udruženje djeluje putem svojih ureda – podružnica na teritoriji cijele Bosne i Hercegovine, a ima za potrebe dijaspore urede i u inostranstvu (Njemačka, Srbija, Austrija, Francuska, Švajcarska, Švedska). Udruženje je upisano u Registar udruženja koji se vodi kod Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine 2004. godine sa jednim jedinim ciljem: isplata stare devizne štednje građanima BiH u što kraćem roku nezavisno od toga u kojoj su banci ostavili svoje devize i gdje sada žive.

Ovo Udruženje zastupa interese svojih članova kao i svih građana Bosne i Hercegovine koji su svoj novac, oko milijardu i pol evra, prije ratnih dešavanja na ovim prostorima položili na štednju u neku od banaka na prostoru Bosne i Hercegovine. Iako ni jedna banka nije bila ovlaštena da deponovani novac pozajmljuje i troši, devize su iščezle.

Starom deviznom štednjom u Bosni i Hercegovini i zemljama nastalim od republika ex Jugoslavije se naziva štednja koju su u devizama na računima komercijalnih

banaka imali njeni građani prije tragičnih dešavanja početkom devedesetih godina prošlog vijeka.

Pitate se kako je nestalo oko 1.800.000.000,00 USA \$. Niko u post Dejtonskoj Bosni i Hercegovini nije do danas sa istinskom namjerom utvrđivanja stvarnog stanja ni pokušao istražiti, niti je to istražio. Očito je da su do toga doveli nezakoniti upadi u devizne rezerve bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije od strane država nastalih njenih raspadom. Neka istraživanja upućuju da su sredstva devizne štednje njenih građana vlasti u Bosni i Hercegovini koristile za nabavku oružja, municije i vojne opreme prije i u toku ratnih sukoba. Postoje određene indicije da se još uvijek na nekim računima u inostranstvu, otvorenim u vrijeme embarga na uvoz oružja, nalaze određena sredstva. Bilo bi tragično ako bi se, danas u vrijeme globalne borbe protiv terorizma, ta sredstva iskoristila u finansiranje terorističkih aktivnosti.

Složit ćete se sa konstatacijom da veoma često postoje veze i odnosi između trgovine – šverca oružjem, trgovine ljudima i narkoticima sa finansiranjem terorizma. Na našu žalost mi u velikoj mjeri živimo u takvom okruženju.

Vaša Ekselencijo,

Vjerovatno se pitate kakve su posljedice okrutne činjenice da se prema više od sto hiljada građana u Bosni Hercegovini krše njihova osnovna ljudska prava raspolaganja njihovom imovinom - štednjom. Kada ovo još posmatramo u kostelaciji ostalih dešavanja u posljednjih 15 godina dobijama zaokru-ene konture tragične situacije.

Slobodni smo ukazati samo na neke aspekte uskraćivanja prava vlasnicima na njihovu staru deviznu štednju.

Molimo Vas Vaša Ekselencijo da probate zamisliti situaciju u kojoj se našlo preko milion prognanih i izbjeglih. Kolike su i kakve potrebe imali, a nisu mogli raspolagati sa pošteno zarađenim novcem, devizama koje su povjerili na čuvanje bankama. U kakvoj su sitaciji bili članovi porodica oko sto hiljada ubijenih u ratnim sukobima u Bosni i Hercegovini, a da nisu mogli raspolagati sa svojim sredstvima, onda kada im je bilo najteže. U kakvoj je situaciji bilo i još uvijek je preko dvjesto hiljada ranjenih u tragičnim ratnim sukobima, a da nisu, niti danas mogu raspolagati svojim novcem u svrhu kvalitetnog liječenja i rehabilitacije, koju im njihova država nije obezbjedila. Najveći broj štediša, kao i svugdje u svijetu štedi da bi sebi i svojoj porodice obezbjedili bezbrižnu starost. Rekli bi da su skoro sve štediša u Bosni i Hercegovini, obzirom na protekli period od preko petanest godina u situaciji ogromnih potreba zbog starosti i pozne životne dobi. Naime, penzioni sistem u Bosni i Hercegovini je takav da ne pruža ni najminimalniju ekonomsku bezbjednost penzionera sa prosječnom penzijom oko sto evra. Treba razumjeti očaj onih koji sa takvom penzijom nisu u mogućnosti da raspolažu novcem koji su odvajali upravo za ovakve dane. Uz starost ide i bolest pa se problemi multipliciraju.

Posebno ističemo da najveći dio sredstava stare devizne štednje potiče od zarada građana Bosne i Hercegovine u zemljama Evropske unije. U pitanju je oporezovani novac. Oni taj novac ne mogu da koriste, ne mogu ga ulagati u privredne aktivnosti i razvoj. Neki od njih su prisiljeni da se koriste pogodnostima socijalnih davanja u Zapadnoj Evropi. Oni naime, sa preostalom radnom sposobnošću nisu u prilici da dobiju adekvatan posao i maksimalno koriste fondove za socijalna davanja dok ne ispune uslove za invalidsku ili starosnu penziju. To su socijalni slučajevi zemalja Zapadne evrope. Kada bi mogli raspolagati sa svojom starom deviznom štednjom oni bi vrlo vjerovatno u svojoj domovini, Bosni i Hercegovini pokrenuli neki biznis, koristeći znanja i vještine koje su

stekli u nekoj od zemalja Zapadne Evrope. Zaposlili bi određen broj nezaposlenih i bili poticaj brzem privrednom razvoju i oporavku zemlje. Mnogi bi razvili vlastiti biznis, a neki svojom ušteđevinom privatizovali bivše državne kompanije.

Želimo Vam skrenuti pažnju da je ne mali broj onih koji potražuju staru deviznu štednju od Bosne i Hercegovine u međuvremenu stekao državljanstvo neke od zemalja Evropske unije.

Sa sigurnšću tvrdimo da bi međunarodna zajednica više i kvalitetnije pomogla Bosni i Hercegovini da joj je dala novčana sredstva u obliku donacija ili povoljnih kredita, te je obavezala je da vrati svojim građanima staru deviznu štednju, nego što je preko korumpirane vlasti plasirala ogromna donatorska sredstva.

Vaša Ekselencijo,

Evropski sud za ljudska prava u Strazburu je svojom Presudom od 31. oktobra 2006. godine u pojedinačnom predmetu Jeličić i kasnijim presudama je odlučivao o obavezama Bosne i Hercegovine, kada je u pitanju stara devizna štednja. Međutim, vlastima Bosne i Hercegovine obaveze koje im je nametnuo Evropski sud za ljudska prava nisu postale orjentir i mjerilo za sve druge slučajeve, nego su pored neupitne obaveze države da garatuje i poštuje ljudska prava svojih građana, odluka najviših pravnih instanci u zemlji i Presude Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu, donijeli Zakon o izmirenju obaveza po osnovu računa računa stare devizne štednje 2006. godine sa takvim rješenjima da se slobodno može reći da Bosna i Hercegovina nije skoro ništa ili je veoma malo učinila kada je u pitanju istinski povrat stare devizne štednje. U ovom trenutku 20.000 članova ovog udruženja putem kolektivne aplikacije vodi postupak za povrat svoje devizne štednje pred Evropskim sudom za ljudska prava u Strazburu, a 7.000 je pojedinačno pokrenulo postupak i njihov broj stalno raste. Članovima udruženja građana koja se bave problematikom stare devizne štednje javni mediji nisu dostupni. Iako je Udruženje kojem pripadam najveća nevladina organizacije, istinski multietična organizacija i bavi se životno važnim pitanjima do sada nismo dobili bilo kakvu pomoć od vlasti Bosne i Hercegovine, niti od njenih entiteta.

Opet je kao i ogromnom broju slučajeva do sada u Bosni i Hercegovini lični interes derogirao interese građana u najgorem obliku.

Očekujemo da koristeći Vaš nesumljivi lični autoritet i pozicije i ugled predsjednika Evropske komisije, jasno stavite do znanja predstavnicima vlasti u Bosni i Hercegovini da je ona dio međunarodne zajednice, da se i na Bosnu i Hercegovinu primjenjuju kriteriji iz Kopenhagena i da će joj neadekvatno regulisanja obaveza prema njenim građanima po osnovu stare devizne štednje biti smetnja i nepremostiva prepreka u evropskim integracijama i uslov za dobijanje statusa kandidata za članstvo. Uvijek, pa i ovom prilikom ističemo da od srca želimo da Bosna i Hercegovina ubrzano korača putem evropskih integracija, ali želimo da ona istinski ispuni sve standarde, da stiže pokretnu metu konkretnim rješenjima, bez privilegija, a na zadovoljstvo svih koji u njoj žive.

Na kraju Vaša Ekselenciju unaprijed Vam se zahvaljujemo na podršci i pomoći za kojom vapimo dugi niz godina i najavljujemo da će mo nastaviti i istrajati u našoj demokratskoj borbi za ljudska prava svim institucionalnim, ali i van institucionalnim sredstvima u čemu ćemo, nadamo se, imati i podršku Vaše Ekselencije i Evropske unije zasnovane na pravdoljubivosti i prosperitetu demokratije za cjelokupno čovječanstvo.

S poštovanjem,

Za Upravni odbor
PREDSJEDNIK
Svetozar Nišić

Dostavljeno:

1. Vijeće ministara BiH;
2. Parlamentarnoj skupštini BiH;
3. Vladi Federacije BiH i Vladi RS;
4. OHR-u;
5. Jan-Paul Costa, predsjednik Evropskog suda za ljudska prava
6. Tery Davis, generalni sekretar Vijeća Evrope,
7. Tomas Hamerberger, komesar za ljudska prava pri Vijeću Evrope,
8. Tužilaštvu BiH;
9. SIPA Finansijsko obavještajno odjeljenje i
10. Mediji